

Spikino srečanje na Kisovcu

Niko je bil zaskrbljen že v petek – zanimalo ga je, ali vem, ali gre kdo od nas na Kisovec. Pomiril sem ga, da nameravam iti in da ga vzajem s seboj, ko me je poklical še Stane, ki je bil pozabil na Kisovec in ga je bolj zanimal Javornik. Tako smo bili trije – brez psa in brez čolna.

Pot na Kisovec poznam, pa sem se le pustil voditi navigatorju, sestavljenemu iz sprejemnika za GPS, ki preko modrega zoba daje podatke programu, ki teče na prenosnem telefonu in izkazalo se je, da je zadeva zabavna: navigator mi je ves čas zapovedoval zavijanje v levo; ko je bilo treba v križišču voziti naravnost, je molčal, na desno pa je bilo treba zaviti le enkrat.

Ob 20:00 smo se pripeljali na cilj. Ogromno avtomobilov, nekaj manj teleskopov na travniku, še manj ljudi, otrok pol ducata, oblakov pa za celo nebo in še čez.

Najprej smo si ogledali teleskope, eden (angleškega Orion Maksutov) je bil še čisto topel z risalne deske. Zvezda večera pa je bila umetna zvezda. Seveda je bila preblizu, a me to ni odvrnilo od tega, da ne bi vendarle preizkusil pod oblačnim nebom na novo pridobljenega znanja optike. Žalostno dejstvo je, da doslej, kot kaže, še nisem pogledal skozi brezhibno narejen daljnogled z gladko (nežno?) optiko.

Potem smo šli not, na toplo. Tam smo si o elektronskih cigaretah izmenjali vse znanje, kar ga premoremo. Našega dežurnega genija pa to tokrat sploh ni zanimalo, zato je začel na glas razmišljati o tem, kako in kje bi Foucaultovo nihalo ob Mednarodnem letu astronomije predstavili javnosti na na moč spektakularen način: sveče, bele rokavice, prežgana nitka in podobno, skratka, vse, kar iz prsi izvija "Ah!" in "Oh!".

Genij je seveda naletel na krvavo zasluženi odpor tako s stališča fizike, kot tudi strojništva

in celo pedagogike. Za moralo zadolženega med nami ni bilo; tu jo je genij odnesel zelo poceni.

Po tako uspešnih pogovorih in ob tako pokritem nebu nam ni prestalo nič drugega, kot da se opolnoči odpeljemo domov. Tokrat brez zabavne tehnologije.

Rok Vidmar

Efemeride november 2008

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.11.	06:43	16:48	10:30	18:28	CET
05.11.	06:49	16:42	13:03	22:35	CET
10.11.	06:56	16:36	14:43	03:19	CET
15.11.	07:03	16:30	18:07	09:59	CET
20.11.	07:10	16:25	--	13:01	CET
25.11.	07:16	16:21	05:08	14:39	CET
30.11.	07:23	16:19	09:59	18:14	CET

- ★ **Merkur** v začetku novembra viden v jutranjih urah, ko vzide dobro uro pred Soncem. Nahaja se v ozvezdju Device.
- ★ **Venera** je vidna na večernem nebu in zahaja okoli sedmih. Sredi meseca se iz ozvezdja Škorpiona preseli v ozvezdje Strelca.
- ★ **Mars** novembra ni viden.
- ★ **Jupiter** je v ozvezdju Strelca viden zvečer. Sprva zahaja okoli devetih, konec meseca pa zaide že ob pol osmih.
- ★ **Saturn** je viden v drugi polovici noči. Sprva vzhaja okoli dveh, konec meseca pa vzide kmalu po polnoči. Giblje se v ozvezdju Leva.
- ★ **Uran** je sprva viden do dveh zjutraj, nato pa zahaja vse bolj zgodaj in konec meseca zaide okoli pol nih. Nahaja se v ozvezdju Vodnarja.

17. novembra nastopi meteorski roj Leonidov s približno 20 utrinki na uro, vendar bo opazovanja motila Luna.

Urška Pajcar

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 21. 10. 2008 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. V primeru lepega vremena si bomo po sestanku pogledali, katere objekte lahko opazujemo z malim društvenim teleskopom. Glavni del sestanka bo ogled dokumentarnega filma:

O Zemljinem jedru

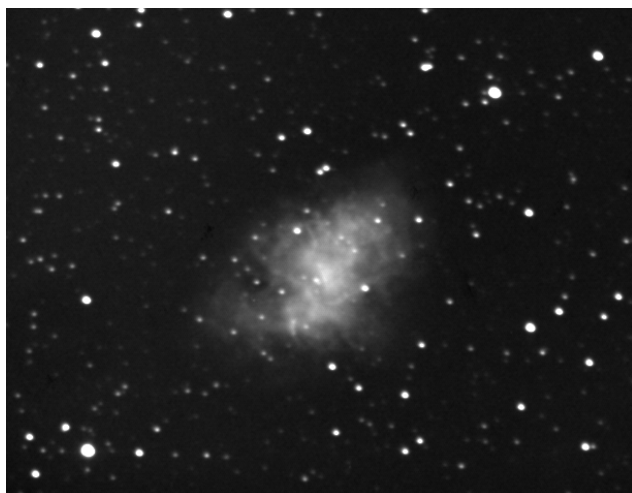
Film je v angleškem jeziku s slovenskimi podnapisi.

Vabljeni!
Bernard Ženko

Dodatne informacije o tem in preteklih predavanjih najdete na <http://www.adj.si>.

M1 – Meglica Rakovica

M1, 10. februar 2008, ekspozicija 25×40 s, dobri pogoji. Posneto s CCD kamero Starlight Express MX7C skozi 8" Meade Starfinder na ekvatorialni montaži HEQ5 PRO, obdelano večinoma s programom MaximDL. Foto Rok Vogrinčič.

Rok Vogrinčič

Objekti globoko v vesolju novembra

Novembra opolnoči kulminirata ozvezdji Perzeja in Žirafe, teme pa je enajst ur. Začenja se tromesečje, ko od začetka do konca astronomskega mraka pri nas lahko pregledamo na nebu vse, kar na nebu leži severno od ekvatorja. Rimska cesta se v novembru spet pne čez zenit.

Zato je nebo polno razsutih kopic: *NGC 869** in *NGC 884** (znameniti *hχ*), *Tr 2**, *NGC 1039 (M 34)*,

Mel 20*, *NGC 1343**, *NGC 1528* in *NGC 1582* so v Perzeju, *Stock 23** in *Kemble 1** pa v Žirafi, ker najdemo tudi galaksijo *NGC 2403*; planetarna meglica *NGC 650 (M 76)* je v Perzeju.

Kopici *NGC 869 (h Persei)* in *NGC 884 (χ Persei)* sta bili znani že v antičnih časih (prvi zapis o njiju se pojavi v Hiparhovem katalogu), verjetno pa tudi že prej. Obe sta članici asociacije *OB 1* v Perzeju, *h* je oddaljena 7100 svetlobnih let, *χ* je kakih 300 svetlobnih let dlje in za desetinko magnitude šibkejša, obe pa sta videti enako veliki. Nastali sta iz istega oblaka medzvezdnega plina, *h* pred 5,6, *χ* pred 3,2 milijona let, vsaka vsebuje dobrih sto modrih ali belih svetlih zvezd, a nekaj zvezd je že porabilo svoje zaloge vodika in se spremenilo v oranžne in rdeče velikanke. Približujeta se nam s hitrostjo malce nad 20 km/s, presenečata pa s tem, da sta obe zelo okrogli.

Rok Vidmar

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, ali pa astronomska šala.

Aram Karalič

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu